

EPI-aktuellt

Vol 2

Nr 36

4 september 2003

Nyhetsbrev från Avdelningen för Epidemiologi, Smittskyddsinstitutet

Redaktör: [Ragnhild Janzon](#), tfn 08-457 23 64

Ansvarig utgivare: [Johan Giesecke](#), tfn 08-457 23 60

Fax: 08-30 06 26

E-post: epi@smi.ki.se

Prenumeration: Via formulär på [SMI:s hemsida](#)

Innehåll

- WHO rekommenderar intensifierad influensavaccinering
- Ser vi redan starten på calicivirus-(norovirus-)säsongen?
- Misstänkt utbrott efter besök på restaurang i Jönköping

Notiser

WHO rekommenderar intensifierad influensavaccinering

I ett TT-meddelande 2003-09-03 rapporteras att WHO varnar för ny sarsepidemi.

WHO har på sin hemsida (www.who.int/csr/disease/influenza/sars/en) utfärdat

rekommendationer beträffande influensavaccination under säsongen 2003-04. med hänsyn till sars.

Även om sarsutbrottet har begränsats under sommaren råder osäkerhet om sjukdomen är säsongsbunden och om den kommer att återuppträda i samband med kyligare klimat under hösten. Med tanke på att föregående utbrott var förenat med utbredd smittspridning på sjukhus rekommenderar WHO särskild vaksamhet på vårdinrättningar.

WHO framhåller att de sedvanliga rekommendationerna om vaccination mot influensa till riskgrupper d.v.s. äldre samt personer med underliggande sjukdomar bör följas och ges hög prioritet. Härigenom kan antalet fall av influensarelaterad lunginflammation reduceras och därigenom minskas även antalet fall som skulle kunna misstolkas som sars. Några länder har valt att även vaccinera sjukvårdspersonal mot influensa för att minska risken att denna personal insjuknar och sprider influensa till känsliga riskgrupper. WHO stödjer denna policy. WHO beräknar att cirka 1 miljard människor tillhör riskgrupp för allvarlig sjukdomsutveckling i samband med influensa. Endast 250 miljoner av dessa vaccineras årligen, de flesta i industrialiserade länder. Vaccinationstäckningen av personal som vårdar dessa riskgrupper är också låg.

En begränsande faktor för en intensifierad vaccination av riskgrupper och vårdpersonal är tillgången till vaccin mot influensa. Vaccintillverkarna kan inte öka tillverkningen förrän tidigast år 2004.

Ovanstående information från WHO föranleder ingen förändrad policy i Sverige när det gäller vaccination mot influensa.

Rekommendation om att i första hand vaccinera riskgrupper kvarstår. Vaccination beräknas att komma igång under de två första veckorna i oktober.

[Victoria Romanus](#)

Utbrott

Ser vi redan starten på calicivirus-(norovirus-)säsongen?

Under den senaste veckan har tre livsmedelsburna utbrott rapporterats. Calicivirus är verifierat i två av dessa, i det tredje utbrottet är undersökningen ännu inte klar. Frågan är om detta är starten för vinterns calicivirusutbrott? Förra hösten startade de livsmedelsburna utbrotten (både smitta direkt från livsmedel och smitta från infekterad person till livsmedel) redan i augusti, för att sedan plötsligt mer eller mindre upphöra i slutet av oktober. Detta var dock inte slutet på calicivirussäsongen, utan ett stort antal nosokomiala infektioner rapporterades under vintern, kanske det största antalet någonsin.

Under säsongen 2003-2004 kommer SMI att ha en ökad bevakning av calicivirusutbrott. Vi är därför tacksamma att snabbt få information om misstänkta utbrott. För att även kunna kartlägga årets calicivirustammar, välkomnar vi uppgifter om gjorda typningar (sekvenseringar). Helst ser vi dock att ett urval calicivirusfynd sänds till SMI för vidare karaktärisering.

[Yvonne Andersson](#), [Kjell-Olof Hedlund](#)

Misstänkt utbrott efter besök på restaurang i Jönköping

Måndagen den 1 september ringde en restaurangägare till miljökontoret i Jönköping. Han hade fått in samtal att personer hade blivit sjuka efter att ha ätit på hans restaurang. De som hade blivit sjuka hade varit där på lördagen den 30 augusti.

Just denna lördag var det s.k. långlördag på stan. Butikerna hade extra öppet och ett antal idrottsföreningar hade uppvisningar på flera ställen i centrum. De som hade ringt till honom var tränare för ungdomslag för HV 71. De hade haft en inlines-turnering med två andra lag från Nässjö och Värnamo. De flesta av ungdomarna insjuknade natten till söndagen. Det fanns också ett basketbollag som hade ringt. De hade haft en annan turnering och de var också sjuka med ungefär samma inkubationstid. Symtomen var kräkningar, hos en del häftiga kräkningar, diarréer och i vissa fall feber. Efter diskussioner med restaurangen under måndagskvällen kunde det konstateras att misstanken om utbrott var stark. Orsakerna var oklara. Det kom dock fram att det fanns en möjlighet att en anställd varit sjuk men då denna person inte kunde nås gick det inte att bekräfta.

På tisdagsmorgonen hade Jönköpings-Posten en artikel om det misstänkta utbrottet. På morgonen avdelade vi på miljökontoret två (senare fyra) personer att ta emot klagomål. Telefonerna ringde hela förmiddagen och lite mindre under eftermiddagen. Vi bestämde också att bara en person skulle prata med massmedia. Kontakt togs med Smittskyddsinstitutet, smittskyddsenheten vid länssjukhuset Ryhov och Livsmedelsverket. Diskussionerna fortsatte med restaurangen och under dagen klarnade bilden något. Fler personer ringde och anmälde att de hade blivit sjuka och under dagen hade cirka 130 – 150 personer anmält sig sjuka. Anmälningar kom också in till restaurangen och till sjukhuset. Efter diskussion med smittskyddsenheten kom vi överens om att vi skulle uppmana personer som hade symtom att lämna in prover för analys av salmonella, shigella och campylobacter samt virus. De skulle i första hand vända sig till sin vårdcentral. Misstanke om att det var calicivirus inblandat kom fram under dagen, även om andra möjligheter hölls öppna. Nästan alla personer som insjuknat hade varit på restaurangen mellan kl. 12.00 – 15.00 på lördagen.

Under tisdagen tog vi också fram en enkät som kunde skickas ut till alla som gjort anmälningar till oss. Denna skickades ut under tisdagen.

Det blev en del problem med att lämna prover. Vissa vårdcentraler skötte det här mycket bra. En del andra visste inte vad de skulle göra, framför allt inte vad de skulle göra med virusprov.

Nyckelpersonen, som misstänktes vara källa till utbrottet, fick problem att lämna sitt prov. Vårdcentralen visste inte vad de skulle göra när han besökte dem. Han blev hänvisad till infektionsavdelningen på sjukhuset. Där kom han in strax innan de stängde. Han fick ingen hjälp, utan fick åka därifrån. Kontakt togs senare med sjukhuset genom akutnumret och efter mycket möda fick han till slut sitt provtagningsmaterial. Sedan blev det problem när han skulle lämna sitt prov. De tog inte emot det på infektionsavdelningen utan remiss och han blev tvungen att ordna detta.

Under tisdagen namngavs restaurangen.

På onsdagen ringde väldigt många personer och anmälde att de hade varit sjuka. Två helt oberoende fall talade om sekundärsmitta. I det ena fallet sekundärsmitta till mor och dotter och i det andra fallet en person. Det kom också fram under dagen att nästan allt som hade serverats inne på restaurangen kunde vara inblandat. Slutsatsen man kan dra av detta är att inga råvaror troligtvis är inblandade. Detta är naturligtvis ingen helt säker uppgift, eftersom den inte är bevisad, men ändå mycket trolig. Tiden på lördagen kl 12.00 – 15.00 stämmer fortfarande.

Ännu fler enkäter skickas ut och sammanlagt har det skickats ut drygt 200.

Under onsdagen steg antalet anmälda sjuka personer till över 300. Det kom också fram att en anställd person hade kräkt inne på en personaltoalett på morgonen, någon gång mellan 08.00 – 09.00. Det som kan upplevas märkligt är att vi inte har fått några anmälningar om sjuka före kl 12.00 på lördagen. Före denna tidpunkt har cirka 300 personer besökt restaurangen.

Orsaken till utbrottet är fortfarande oklar under onsdagen. Det kommer anmälningar från ca 15 personer som har ätit under söndagen. Detta är ungefär 1 % av antalet besökare. Under onsdagen kommer det också fram att det finns några sällskap där en person har hämtat mat till andra och som sedan har blivit sjuka. De har alltså blivit sjuka utan att ha besökt restaurangen. Misstanken om virussmitta växer under dagen och det blir allt mindre troligt att det handlar om annan smitta.

Under torsdagen fortsätter anmälningarna att strömma in, även om samtalen inte kommer lika tätt som under onsdagen. Det kommer också fram att flera vårdcentraler endast har lämnat ut provtagningsmaterial för salmonella, campylobacter och shigella och inte för virus. Detta trots uppmaningar från oss och smittskyddsenheten vid sjukhuset. Det har dock kommit in 10 prover, som kan användas för virusundersökning och vi får hoppas att det räcker för att säkerhetsställa vilken organism det handlar om. Analyserna av dessa prover är inte klara när detta skrivs utan pågår.

Under torsdagen börjar de första enkätsvaren komma in. Enkäter till fler personer fortsätter att skickas ut.

Utredningen fortsätter också och denna rapport är skriven under all hast och innehållet kan i delar komma att ändras när sammanställningen sker av hela utredningen.

Per Nilsson
Miljökontoret i Jönköping

Länkar till andra smittskyddsnyheter

[CDR Communicable Disease Report \(Storbritannien\)](#)

[EPI-NEWS \(Danmark\)](#)

[Eurosurveillance Weekly](#)

[MMWR](#)

[MSIS-rapport \(Norge\)](#)

[ProMed](#)

[WHO Disease Outbreaks News](#)